

Plenum

Tisdag 9.11.2021 kl. 14.00—16.57

5. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om en effektreserv som säkerställer balansen mellan elproduktion och elförbrukning

Regeringens proposition RP 199/2021 rd

Remissdebatt

Talman Anu Vehviläinen: Ärende 5 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet.

För remissdebatten reserveras högst 30 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Minister Lintilä, varsågod.

Debatt

14.02 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sähkön toimitusvarmuuden turvaaminen kaikkina ajankohtina on tärkeä osa energiapolitiikkaa. Suomessa on vuodesta 2007 ollut käytössä sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa turvaava tehoreservi. Tehoreservin tarkoitus on turvata sähkönsaantia etenkin talvikauden aikana sellaisissa tilanteissa, joissa sähkönkulutus on suuri ja markkinaehtoinen sähkön tarjonta ei riitä kysynnän kattamiseen.

Meillä on yleisesti ottaen luotettava ja vakaa sähkönsaanti. Meidän on kuitenkin varauduttava myös sähköpulaan, ja tehoreserviä tulisi olla mahdollista hankkia myös jatkossa tarpeen mukaan. Vuoden 2016 energia- ja ilmastostrategiassa linjattiin, että tehoreservijärjestelmä säilytetään ja sitä kehitetään joustavammaksi. Tämä on lähtökohta myös uutta ilmasto- ja energiastrategiaa valmisteltaessa.

Tehoreservilakiin esitetään nyt EU-säätelystä johtuvia muutoksia. Sähkön sisämarkkinoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus tuli voimaan kesällä 2019. Uusi asetus sisältää säännökset kapasiteettimekanismeista, jollainen myös tehoreservi niin sanottuna strategisena reservinä on. Esitetyillä muutoksilla kansallinen lainsäädäntö saatettaisiin yhdenmukaiseksi EU-asetuksen kanssa. Asetuksen mukaisesti tehoreservijärjestelmä on ilmoitettava Euroopan komissiolle valtioneuvon kautta. Nykyiset tehoreservisopimukset ovat voimassa kesäkuun 22 loppuun asti, ja seuraavan tehoreservikauden sopimukset tulisi tehdä muutetun lain nojalla.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tehoreservilakia muun muassa siten, että tehoreserviin voitaisiin hyväksyä sähköntuotannon ja kulutusjoustopäätöksiä lisäksi myös energiavarastoja. Myös EU:n sähkömarkkina-asetuksen mukaisia päästörajoja alettaisiin soveltaa tehoreserviyksiköihin. Energiavirasto arvioisi jatkossakin tarvittavan tehoreservin määrän, mutta arviointi pohjautuisi eurooppalaiseen menetelmään. Valtioneuvos-

Punkt i protokollet PR 130/2021 rd

ton päätöksellä asetettaisiin sähkön toimitusvarmuuden tavoitetaso eli niin sanottu luotettavuusstandardi. Energiavirasto vastaisi edelleen tehoreservin kilpailutuksesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022, jotta tehoreservi ehditään hankkia talvikaudelle 22—23. Tehoreservin hankinnan voi tehdä sitten, kun Euroopan komissio on antanut hyväksyntänsä tehoreservijärjestelmälle valtiontukena. Lain toimeenpano vaikuttaa komission valtiontukiarviointiin, joten laki on tarpeen saattaa voimaan jo ennen komission päätöstä valtiontuen hyväksyttävyydestä. Näin toimimalla haluamme turvata tehoreservin toiminnan katkoitta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivisaari.

14.05 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Sähkön kulutus vaihtelee vuorokauden ajan, viikonpäivien ja vuodenaikojen mukaan. Kesällä kulutus voi hetkellisesti painua alle 5 000 megawatin, talvella hyvin kylmänä aikana kulutus voi nousta yli 15 000 megawatin tasolle. Ero kulutuksessa pohjan ja huipun välillä on noin kolminkertainen. Isossa kuvassa sähkönkulutus on hyvin ennustettavissa. Säätila kuitenkin vaikuttaa merkittävästi päivittäiseen kulutukseen, ja epävarmuus tunnetusti kasvaa, mitä pidemmälle säätilaa ennustetaan. Talouden ja ympäristön kannalta ei ole mielekäästä tuottaa sähköä yli tarpeen. Kulutuksen ja tuotannon on siis oltava jokseenkin tasapainossa. Normaaleihin, pienempiin kulutushuippuihin reagoidaan sillä, että osa voimaloista pystyy nopeasti kasvattamaan sähköntuotantoa. Monin paikoin myös sähkön kulutuksessa voidaan nopeasti joustaa alaspäin.

Puhemies! Sähkön tehoreservi otetaan siis käyttöön tilanteissa, joissa suunniteltu sähkönhankinta ei riitä kattamaan ennakoitua sähkönkulutusta. Tehoreservinä voivat toimia sekä voimalaitokset että sähkön kulutuksen joustoon kykenevät kohteet. Tehoreservinä toimivat voimalaitokset on varattu täysin tehoreservijärjestelyn käyttöön. Hallituksen esityksen tavoitteena siis on, että tehoreservijärjestelmä takaisi jatkossakin riittävän sähkön toimintavarmuuden tason ja varmistaisi resurssien riittävyyden. Jatkossa siis tehoreservin tarve ja määrä arvioitaisiin vähintään kahden vuoden välein. Tehoreserviin osallistuminen laajentuisi koskemaan myös energiavarastoja sekä aggregointia. Jatkossa Ahvenanmaalla, Virossa, Ruotsissa tai Norjassa sijaitsevat yksiköt voisivat siis ottaa osaa tehoreservin kilpailutukseen. Tehoreserviin osallistumisen tekniseksi vaatimukseksi asetetaan lisäksi sähkömarkkina-asetuksen mukaiset päästörajat.

Arvoisa puhemies! Kyllä tässä esityksessä on viisautta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lehto.

14.08 Rami Lehto ps: Arvoisa rouva puhemies! On todella tärkeätä, että sähköä riittää myös kovilla pakkasilla ja silloin, kun ne kulutushuiput tulevat ja ei välttämättä tuule, niin että tuulivoimalat pyörisivät.

Tätä ihmettelen tässä esityksessä, että jatkossa myös Virossa, Ruotsissa ja Norjassa sijaitsevat yksiköt voisivat ottaa osaa tehoreservin kilpailutukseen. Olisi kyllä ennen kaikkea tärkeätä, että meillä olisi se kotimainen reservi siellä, jos tulee kriisiaika tai jotain muuta, niin ettei olla sitten muitten, naapurivaltioitten, kontolla ja niitten varassa sähköntuotannossa. [Petri Huru: Esimerkiksi Venäjä!]

Kaikki tietävät, että elämä sähköistyy monessa suhteessa ja sähköä tarvitaan ympäri vuoden. Siksi on tärkeätä, että sitä tehoreserviä olisi myös kesäaikaan eikä pelkästään tal-

Punkt i protokollet PR 130/2021 rd

vella, niin kuin täällä on Huoltovarmuuskeskus sen todennutkin: pitäisi vielä olla reserviä ympäri vuoden nopealla aikataululla. Eivät pelkästään ihmisten kotitaloudet, myös yritykset tarvitsevat paljon sähköä. Ajatellaan nyt, että kun Raahen teräsajatti SSAB:kin on siirtymässä vetyteknologiaan, niin se vaatii todella paljon sähköä. Se vetyyn perustuva laitos käyttäisi sähköä yhtä paljon kuin yksi ydinvoimala, mikä on Hanhikiveenkin suunniteltu. Eli se on todella suurta, mitä meidän teollisuuskin käyttää, ja se entistä enemmän tarvitsee sähköä, kun siirrytään vetyteknologiaankin, niin että saadaan hiilivapaata terästä. Tämä tarvitsee, niin että työpaikat pyörivät, sähköä myös ympäri vuorokauden. Tämä on todella tärkeätä, että meillä on hyvät reservit.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

14.10 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille hyvästä esittelystä. Tämä esitys sähkön toimitusvarmuuden vahvistamisesta tehoreservijärjestelmää kehittämällä on kyllä hyvä ja tervetullut.

Meillä tällä hetkellä on aika isoja huolia kaiken kaikkiaan siitä, mihin sähkön hinta kehittyi. Viime viikkoina ministeri osoitti itsekkin tyytyväisyyttä, ja olemme varmasti itse kukin saaneet tyytyväisiä palautteita liittyen tähän sähkön siirtohintakysymykseen, ja ne uutiset ovat olleet hyviä, että siirtohinta laskisi ja laskee nyt vuoden alussa. Kiitos siitä, ministeri Lintilä, teille. Olette tehnyt tässä hyvää työtä, ja varmasti vielä sitä on myös syytä jatkaa. Mutta sitten tämä sähköenergian hinta, joka on itse asiassa tällä hetkellä jopa, voisi sanoa, epäterveellisen korkealla tasolla, ja siihen ehkä tässä keskustelussa vähän on muissakin puheenvuoroissa viitattu. Syyskuussa arvioitiin, että nyt tammikuussa hinta olisi noin 100 euroa megawattitunnilta, ja muistamme, että vielä vuosi sitten tammikuussa taso oli suurin piirtein puolet tästä, noin 51 euroa. Markkinat ennustavat siis nyt jopa kaksinkertaista hintaa, ja se on kyllä korkea hinta ja tulee näkymään ihmisten sähkölaskuissa, vaikka tuota siirtohintaosuutta voidaan pienentää.

Kysyisin ministeri Lintilältä arviota Fennovoiman tilanteeseen. Meillä se on nyt joutunut jonkinlaiseen uuteen pohdintaan tai arviointiin, kun Puolustusvoimien puolelta on kyseenalaistettu sitä hanketta, ja vaikka se ei nyt suoranaisesti tähän käsiillä olevaan asiaan liity, niin se liittyy siihen, kuinka iso tehoreservikokonaisuus meillä on oman maan rajojen sisällä ja onko se ulkomaalaisesta, tässä tapauksessa lähinnä venäläisestä rahasta riippumaton energiaa. Eli onko Fennovoiman hanke etenemässä suunnitellusti, vai voiko sen eteen vielä tulla tämän tyyppisiä esteitä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hoskonen.

14.12 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että tehoreserviin ja yleensä sähköntuotannon kriisitilanteiden hallintaan kiinnitetään huomiota. Olen tässä seuraillut Fingridin Sähköjärjestelmän tila -sivustoa aktiivisesti, ja pari päivää sitten siellä oli päivän markkinahinta sähkölle kalleimmillaan 270 euroa megawatilla. Toki se oli vain hetken, mutta se kuvaa sitä, miten epävarmassa tilanteessa sähköntuotanto Euroopassa on, varsinkin Pohjois-Euroopassa.

Toki tiedetään, että vähäiset sateet tuonne Ruotsiin ja Norjaan ovat aiheuttaneet sen, että vesivoimareserviä siellä ei juurikaan ole. Sitten toisena pitää muistaa ehkä sekin, että norjalaiset ovat rakentaneet aktiivisesti muualle Eurooppaan eli lähinnä Brittein saarille yh-

Punkt i protokollet PR 130/2021 rd

teysverkkoa niin, että saisivat sitä heidän biologista, vihreää sähköään myytyä valtaisalla voitolla tuonne Brittein saarille ja muualle Eurooppaan. Markkina toimii, mutta markkinahan toimii myös näin, vaikka olemme mukana Nord Poolissa. Onko tässä huomioitu se, että Norja nimenomaan hakee uusia markkinoita tuolta etelämpää ja siellä ottaa aivan valtavaa hintaa vihreän sähkön nimellä myydystä sähköstä? En kyllä osaa sanoa, kumpi sähkö sieltä pistorasiasta tulee, onko se vihreää vai mitä sähköä se on, mutta tulee kuitenkin.

Toinen kysymys sitten tästä kotimaisesta energiasta, kun kotimaisen energian CHP-tuotanto nyt ollaan ajamassa alas näillä tehdyillä päätöksillä, ja päästökauppakin siihen vaikuttaa. Kovimpina talvina kun tarvitaan kaukolämpöä maksimiteholla, sieltä tulee sähköä valtakunnan verkkoon suurin piirtein 1 800—1 900 megawatin teholla, eli vähän vajaan 2 000 megan teholla sieltä tulee sähköä. Miten me tämä korvataan, koska kaikissa puheissa, mitä minä kuulen, vaikka nyt autoilun puolesta, kaikki vannovat sen nimeen, että pitää sähköistää, pitää sähköistää. Varmaan pitää sähköistää, en sitä vastusta, mutta mistä tulee se sähkö? Se on tässä ehkä se ongelma.

Siitä varoittaisin vielä, että kannattaisi eduskunnan kiinnittää pikkusen huomiota siihen, että me olemme omilla päätöksillämme lisänneet ulkomailta tulevaa sähköä. Olemme yhä enemmän riippuvaisia ulkomailta ja varsinkin tuolta itärajan takaa tulevasta sähköstä, mitä pidän henkilökohtaisesti melkoisena riskinä tälle kansakunnalle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Harjanne.

14.15 Atte Harjanne vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tähän edustaja Hoskosen puheenvuoroon on hyvä jatkaa sen osalta, että sähköähän on sinänsä hyvin suoraviivaista tuottaa vähäpäästöisesti tuulivoimalla, aurinkovoimalla, ydinvoimalla, vesivoimallakin. Olenaisista on, että tätä päästötöntä tuotantoa rakennetaan nopeasti, riittävästi lisää.

Jos tämän hetken Euroopan energiatilanne jotain on muistuttanut, niin kahta asiaa: Toinen on se, että meidän kannattaa muistaa, että tavallaan meidän reaalitytö on lopulta todella riippuvainen siitä, että sitä energiaa on, että se ei ole joku abstrakti asia, vaan sitä oikeasti tarvitaan. Ja silloin kun tehdään ilmastotyötä, välttämättömät päästövähennykset, niin siinä keskeistä on paitsi se, että me vähennetään fossiilienergian käyttöä ja tuotantoa, myös se, että me korvataan sitä päästöttömällä tuotannolla, ettei siihen muodostu ikään kuin pullonkaulaa, joka me nähdään sitten korkeina hintoina, puutteena tai pahimmillaan isompana talouden yskimisenä. Ja tämä on nähdäkseni se linja, josta Suomen tietysti pitää pitää huoli täällä kotimaassa mutta myös ajaa sitä Euroopan unionissa, ja siinä hallitus on nähdäkseni tehnyt pitkälti hienoa työtä.

Tämä hallituksen esitys on tietynlainen oma palasensa siinä, että huolehditaan siitä, että samaan aikaan kun me putsataan meidän energiantuotanto pois fossiilisista ja muuten epäekologista energialähteistä, me huolehditaan siitä, että sitä sähköä on tarjolla silloin, kun sitä tarvitaan. Oikein hyvä esitys.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelo.

14.16 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna] — Arvoisa puhemies, tosiaan nappi ensin pohjaan, se on neuvo itsellenikin.

Punkt i protokollet PR 130/2021 rd

Tosiaan, arvoisa puhemies, tämä tehoreservijärjestelmä, jota nyt käsittelemme, on tarpeellinen ja jonkinasteinen henkivakuutuskin Suomessa. Meillä tulee olla myös jatkossa valmiudessa voimalaitoksia, jotka ovat napinpainalluksen päässä verkkoon kytkeytymisestä. Toki pitää olla myös näille yrityksille... [Puhujan mikrofonit sulkeutuu]

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, nyt lähti kyllä mikrofonit pois teiltä päältä.

Joo. — Joka tapauksessa jatketaan ajatusta, eli sen pitää olla näille yrityksille taloudellisesti kannattavaa, että ne ovat tässä kokonaisuudessa mukana. Tämä on varmaankin varmistettu.

Mutta oma lukunsa, arvoisa puhemies, on sitten sähkömarkkinatilanne ja omavaraisuutemme sähköstä, johon aikaisemmissakin puheenvuoroissa viitattiin. Nyt eivät ole kovat pakkaset, mutta tälläkin hetkellä me olemme riippuvaisia tuontisähköstä. Tilanne korostuu erityisesti tammikuun pakkasilla — kyllä, niitä on myös tänä vuonna tulossa. Silloin olemme hyvin herkässä tilanteessa. Kuten tapahtuu lähialueilla vaikkapa tällä hetkellä — EU:lla on erilaisia ulkopoliittisia ongelmia Puolan rajalla — voi äkkiä tulla tilanteita, että meidän sähkönsaantimme vaikeutuu hyvinkin nopeasti. Kysyisin ministeriltä arviota: Millä tavalla lähiympäristössä tapahtuvat erilaiset muutokset voivat vaikuttaa Suomen tuontisähkön saatavuuteen ihan tässä lähikuukausien aikana? Ja mitkä toisaalta olisivat ne keinot, joilla tätä riippuvuutta voitaisiin kuitenkin suhteellisen nopealla aikataululla vähentää? Kyseessä on kuitenkin kansakunnan etu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Reijonen.

14.19 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tehoreservi sähkön osalta, ja kyllä se aika oleellinen asia onkin. Jos miettii Suomen omavaraisuutta ja huoltovarmuutta, niin siinä on aika monta asiaa, mitkä pitää ottaa huomioon. Kyllähän sähkö on hirveän tärkeä siinä. Siinä on energiaa, on ruoka ja ihan lääkkeetkin ja lämpö ja hyvin monet asiat, mitkä siinä kannattaa huomioida, ja sekin, että niitä on sitten saatavilla ja niitä on saatavilla myöskin kohtuuhintaisesti. Ei riitä, että on saatavilla, vaan se hinta pitää olla järkevä.

Oikeastaan on yllättänyt, miten paljon EU säätelee kaikkia näitä tällaisia, sähköä ja muita asioita. Se on todella yllättävää, että sieltä tulee aika paljon näitä ohjeistuksia ja määräyksiä, minkä mukaan meidän pitää sitten elellä. Tässä energiapolitiikassakin, jos miettii, että jos turve olisi säilynyt niin kuin se ennenkin oli energiamuotona, niin olisi ehkä voinut olla, että moni asia olisi ollut kuitenkin toisin ja olisi ollut vähän kohtuullisempihintainen tämä energiakysymys ihmisille.

Totta kai sitä keskustelua on käytävä, ja toivon, että sitä keskustelua käydään myös eduskunnassa. On äärettömän tärkeää, että sähköä on saatavilla ja se on kohtuuhintaista, ja aina parempi, jos meillä on kovasti kotimaisia energialähteitä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Vestman.

14.20 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Tehoreservi tosiaan otettaisiin käyttöön tilanteessa, jossa sähkön kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa talvikauden kulutushuippuina. Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija siis tässä tilanteessa määräisi tehoreservin toimivien yksiköiden ajojärjestyksen harkinnan perusteella ja tehoreservin käyttösääntöjen mu-

Punkt i protokollet PR 130/2021 rd

kaan. Ja tosiaan tämä tehoreservi vaatii 12 tunnin käynnistysaikaa huippukulutuksen aikaan joulukuun—tammi—helmikuussa.

Kiitos ministerille esittelystä. Minulla on muutama kysymys.

Ensimmäinen kysymykseni koskee sitä, että kun Suomessa tehon tarve jatkuvasti kasvaa ja yhteiskunta sähköistyy, niin onko Suomella riittävä valmius vastata välittömästi siihen, että sähköjärjestelmään tulisi yllättävä tehopula esimerkiksi ydinvoimalan verkosta irtaantumisen johdosta tai rajayhteyden vikaantumisen johdosta, ja viitataan tässä erityisesti siis kantaverkonhaltijan omiin varavoimoihin.

Toiseksi: Talvikauden ulkopuolellakin tapahtuu häiriöitä sähköjärjestelmässä, ja ne voivat aiheuttaa hyvin vakavia seurauksia tehotasapainossa. Kuten tuossa aiemmassa edustajan puheenvuorossa kävi ilmi, niin Huoltovarmuuskeskus on kiinnittänyt tähän huomiota, ja Huoltovarmuuskeskuksen lausunnossa on nostettu esille kesältä 2018 tilanne, jossa Olkiluodon molempien yksiköiden irtaantuminen verkosta häiriön johdosta johti hyvin vakavaan tilanteeseen, kun samaan aikaan sähköntuotantoa oli laajasti kesäseisokissa. Huoltovarmuuskeskus on tosiaan esittänyt, että käynnistysaika tulisi saavuttaa vuoden ympäri koko ajan varsinkin, kun yhteiskunta tulee jatkuvasti entistä sähköriippuvaisemmaksi. Onko tätä esitystä ministeriössä arvioitu tämän Huoltovarmuuskeskuksen lausunnon perusteella?

Kolmanneksi kysyn yleisesti meidän järjestelmän kyvystä vastata sääriippuvaisen energiantuotannon haasteeseen. Eli kuten tiedetään, sähköjärjestelmää täytyy jatkuvasti säätää, sen tehoa täytyy säätää ja ylläpitää, ja nykyisin CHP, vesivoima ja tuonti käytännössä ovat Suomessa säätövoimaa. Kun CHP on poistumassa markkinoilta, jäljelle jäävät tuonti ja vesivoima, ja samaan aikaan todella yhteiskunta voimakkaasti sähköistyy. Miten tämä yhtälö sovitetaan yhteen, kun yhtäältä sääriippuvaisen tuotannon osuus kasvaa ja toisaalta säätävää voimaa ajetaan alas? Mistä turvataan Suomelle riittävä säätövoima?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Strand.

14.23 Joakim Strand r: Ärade talman! Vi diskuterar alltså effektreserven här, en ändring för att motsvara EU-reglerna, och statsrådet kommer alltså framöver att bestämma en målnivå för effektreserven på basis av energimyndighetens förslag, och den här reserven ska utvärderas vartannat år.

Tässä käydään erittäin tärkeitä keskusteluja. Etenkin tilanne Euroopassa on äärimmäisen huolestuttava laajemminkin. Kollegat Hoskonen ja Vestman ja moni muu ovat tätä hyvin kuvanneet ottaen huomioon ei vain yleisen sähköistymisen mutta myös nämä valtavat energia- ja sähköintensiiviset investoinnit, mitä nyt on eri puolilla Suomea myös suunnitteilla. Se ehkä kertoo jotain mittakaavasta, että pelkästään näiden nyt Vaasan seudun alueelle suunniteltujen akkuarvoketjun toimijoiden sähkötehon tarve voi olla 1 000—2 000 megaa, siis yksi teollisuuspuisto Vaasan seudulla. Jos miettii, että kylmänä tammi-kuisena talvipäivänä tämä Suomen kulutuspiikki on nyt suunnilleen 15 000 megaa, nämä ovat valtavia, ja tiedetään, että on tulossa tämäntyyllisiä toimijoita myös muualle, eli tämä on äärimmäisen iso kysymys.

Punkt i protokollet PR 130/2021 rd

Alltså enbart de här etableringarna som är på gång inom batteriindustrin kommer att kräva enorma mängder energi, elektricitet, och därutöver kommer också effektbehovet att ytterligare stärkas.

Tässä on tullut paljon hyviä kysymyksiä, ja huomaan, että aikakin on loppumassa, niin minä jätän nyt tähän. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koponen, Ari.

14.24 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun ministeri Lintiläkin on täällä paikalla, niin olisin halunnut kysyä: voiko tämä energian hinnan raju nousu olla yksi merkittävä tekijä stagnaatioon, ja jos niin, niin mitä konkreettista EU-tasolla on asian eteen tehty?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäenpää.

14.25 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Elikkä meillä on käsittelyssä lain muuttaminen sähkön tehoeservistä. Ja se on sinänsä tarpeellista, että varaudutaan tulevaan ja varaudutaan siihen, että sähkön tuotannossa tulee ongelmia, mutta tätä kokonaisuutta mielestäni sekoittaa markkinahäiriikkönä toimiva tuulivoimayhtiö — tai yleisesti tuulivoima. Arvoisa ministeri, haluaisin kysyä teiltä: jos jokin tuulivoimapuisto tuottaa esimerkiksi nyt 50 megawattia sähköä, niin eikö tämä reservi olisi paremminkin hoidettavissa sillä tavoin, että tällaisella tuulivoimayhtiöllä olisi sitten niille ajoille, kun ei tuule, itsellään tarjota se 50 megawattia jollakin muulla tuotantotavalla? Tämä vakauttaisi sähkön hintaa, ja silloin esitysi tällainen markkinahäiriikkönä toimiminen tällä sähköalalla, elikkä pitäisi olla tarjota sama megawattimäärä säätövoimaa silloin, kun ei tuule. Arvoisa ministeri, eikö tällainen järjestely olisi parempi vaihtoehto — että se tulisi lakimääräisesti näille tuulivoimaa ja aurinkovoimaa tuottaville yhtiöille, erityisesti tuulivoimaa tuottaville yhtiöille? — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Totean tässä, että meillä hetken päästä loppuu tämä puolen tunnin aika, ja katsotaan, jos voidaan pitää nämä puheenvuorot, mitä tässä on varattuna, ja sitten vielä ministerille puheenvuoro. — Ja seuraavaksi edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.27 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lyhyesti edustaja Harjanteen puheenvuoron innoittamana, kun hän puhui sähköntuotannosta, tuulivoimasta sun muusta, niin tässä pitää nyt pikkusen jäitä hattuun laittaa ainakin puhujien: kun puhutaan tuulivoimasta, niin aivan kuten edustaja Mäenpää hyvin kuvasi, ei tuulivoima ratkaise mitään. Silloin kun meillä on 30 astetta pakkasta, niin missään ei tuule, se on ihan varmaa.

Ja silloin kun CHP on purettu pois, käytännössä turvapäätöksen takia — päästökauppaakin siihen tietysti vaikuttaa — niin siinä olisi pitänyt tehdä politiikkaa pikkasen viisaammin. No, nyt se on vähän myöhäistä, kun huonot on jo housussa.

Mutta juttu on niin, että kun tulee se kova pakkanen, niin silloin meillä teollisuus käy täysillä ja meillä mennään siihen, että Fingrid ottaa käyttöön sen järjestelmän, jolla ruvetaan tiettyjä alueita pudottamaan valtakunnan verkosta pois. Heillä on tarkka suunnitelma olemassa. Sähköä ei silloin saa, koska kaikkialle muuallekin menee. Meillä on pari kertaa viimeisen viiden vuoden aikana ollut tilanne, että oltiin aivan kiikun kaakun, joudutaanko

Punkt i protokollet PR 130/2021 rd

katastrofinappia painamaan. Sen, joka vaatii tässä salissa tuulivoimaa lisäenergian tuottamiseksi, pitää esittää, millä me hoidetaan se aika, kun ei tuule. Ja se on nimenomaan silloin, kun sähköä menee eniten.

Toivoisin tähän asiaan, että puhuisimme asiat niin kuin ne ovat. Kyllä me voimme täällä tuulia ja taivaita taivastella ja puhua mukavia lämpimiksemme, mutta se ei auta ollenkaan 30 asteen pakkasessa. Silloin ei tule aurinkovoimaa, ei tule tuulivoimaa. Ja jos minä esitän nyt, että rakennetaan Vuotos ja Kollaja, niin minut varmaan kivitetään tuolla talon takapihalla, että eihän niitä saa tehdä. Minä yritän puolustaa sitä, että olisi kotimaista energiaa. Mistä sitä ottaa? Ei kissan nahkoilla tätä ongelmaa ratkaista. Koettakaa nyt, hyvät ystävät, ymmärtää. [Perussuomalaisten ryhmästä: Erinomainen puhe!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Junnila.

14.29 Vilhelm Junnila ps: Rouva puhemies! Täällä on ollut hyviä puheenvuoroja säätövoimaan liittyen. Edustaja Vestman otti tuossa esiin ydinvoimalat, ja sitten äskeisessä puheenvuorossa tuulivoiman kyvyttömyys talviaikaan toimia säätövoimana.

Mutta mikä on jäänyt vähemmälle keskustelulle, on turvallisuuspoliittinen ulottuvuus. Ymmärrän, että työ- ja elinkeinoministeriö ei välttämättä ole näissä prosesseissa kovin aktiivisesti mukana, mutta nyt kun ministeri on täällä, niin olisi hyvä, että voisi hieman avata tätä, kun mietitään, että tälläkin hetkellä meillä on aika monta kaustia Euroopassakin käynnissä, jos mietitään vaikka Nord Stream 2 -kaasuputken merkitystä turvallisuuspoliittisesti ja myös koko energiamarkkinoihin, niin missä määrin ministeriö on mukana, kun linjataan Suomen kantaa näihin asioihin? Vai onko niin, että tämä jää kokonaan sitten ulkopoliittisen johdon tehtäväksi? Tällä on kuitenkin merkittävää vaikutusta erityisesti kaasumarkkinoihin mutta myös muuhun energiasektoriin Euroopassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Lintilä, 3 minuuttia.

14.30 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna] Ja edelleen, arvoisa rouva puhemies! [Ben Zyskowitz: Kerta vielä!] — Arvostan, edustaja, innovatiivisuutta. — Hallituksen esitys tehoreservistä, aika laaja, mutta hyvä keskustelu. Lyhyesti ja verrattain nopeasti käyn läpi näitä.

Edustaja Lehto kysyi siitä, että siellä on tarjoukset myös rajojen yli menevistä. Tämä tulee periaatteessa EU-asetuksesta, mutta Energiavirasto arvioi, onko järjestä, mahdollista ottaa rajan yli menevä, eli lähtökohta on omassa maassa olevan reservin varaaminen. Tässä tietysti me pyritään hakemaan laitoksia, jotka pystytään ajamaan ylös, jos tällainen tilanne tulee. Siitähän puhutaan tehoreservivaiheessa.

Tässä oli aika monta kysymystä siitä kokonaisenergiapaketista. Meillä tilanne on se, että olen antanut Energiavirastolle ja meidän energiaosastollemme tehtäväksi seurata nyt tätä akuuttia tilannetta, mutta sen lisäksi me tehdään koko ajan, Energiavirasto ja Fingrid, vuosikatsausta tai -suunnitelmaa, miten mennään vuosi eteenpäin. Tällä hetkellä arvioidaan siis kautta 21—22, ja tällä hetkellä näyttää, että me ollaan aika lailla samassa tilanteessa kuin vuosi sitten. Me tullaan olemaan jatkossakin paljon riippuvaisia tuontisähköstä. Meilähän menee suunnilleen niin, että me tuodaan idästä osa, Ruotsista ja Norjasta osa ja kotimainen on sitten se suurin osa, ja sillä paletilla varmasti tullaan menemään eteenpäin. Merkittävintä siinä on nyt huomata, että — toivottavasti tämä on viimeinen kerta, kun sa-

Punkt i protokollet PR 130/2021 rd

non sen — ensi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä alkaa Olkiluoto kolmonen. Eli tämä on sellainen, joka ehdottomasti purkaa meiltä painetta pois. Olkiluodon tilanne on tällä hetkellä se, että kaikki merkit viittaavat siihen, että se päästään nyt sitten laittamaan käyttöön.

Ei ole semmoista skenaariota olemassa, todennäköistä skenaariota... Totta kai aina voidaan rakentaa kauhuskenaarioita, että tapahtuu jotain hyvin poikkeuksellista, mutta meidän tietyllä tavalla etu on myös se, että me pystytään tuomaan molemmilta puolilta — länsi, itä — ja samaan aikaan me lisätään omaa tuotantoa, jolloinka ollaan vähemmän riippuvaisia.

Sitten tuo hintapuoli on tietysti oma osakysymyksensä. Meillä on edelleen yksi Euroopan halvimpia sähkön hintoja, ja kyllä se tulee useammasta eri osasta, mistä se nousee tällä hetkellä. Kaasun hinnalla on ehdottomasti suuri osa.

Edustaja Koposella oli mielenkiintoinen kysymys stagnaatiosta. Olen sitä mieltä, että meillä on stagnaatioon olemassa mahdollisuudet. Kun me otetaan erittäin kova energian hinta, me otetaan komponenttipula, me otetaan inflaation kasvu ja työvoimapula tietysti siinä mukana, niin meillä on olemassa kyllä stagnaation ainekset tässä. Mutta mielellään jossain toisessa tilanteessa, joka osuu lähemmäksi, jatkan keskustelua tästä. — Kiitokset.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet.